

Soltész Béla
ELDORÁDÓTÓL AZ ANTILLÁKIG

Noran Libro Kiadó
Budapest, 2020

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta



Minden jog fenntartva

ISBN 978-963-517-105-7

© Soltész Béla, 2020
© Noran Libro Kiadó, 2020

*Zsannának,
aki útnak indított, drukkolt, aggódott,
és nagyon várt haza*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	11
Vissza Eldorádóba	13
ECUADOR	19
Dél-Amerika kicsiben	21
A Darwin koktélbár és az óceán	23
Kalapot fel!	29
Az ördög orra	33
Fejvadászok unokái	38
Gyalog az Andokban	46
A világ közepén (vagy egy kicsivel arrébb)	52
Magyarindiánok	59
KOLUMBIA	69
Kolumbia, vihar után	71
Kegyhelytől kriptáig	79
Rumbabusszal a salsafesztiválra	83
Mágikus helyek, realista helyiek	90
Újév Medellínbén	94
Élet és halál Eldorádóban	102
Kávét a kávéfarmról	109
Ördögvilla, ördögmáglya	114
A Karib-tenger királynője	118
Az igazi Macondo	125

Mögöttem a láthatatlan hegy, előttem a haragos tenger. . .	132
Nyalókát vagy életet!	136

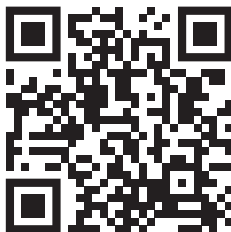
VENEZUELA	143
Venezuela, vihar előtt	145
Szökik a benzin	150
Egy zsák pénz	154
Falra festett forradalom	160
Isten végtelen állatkertje	167
Hogy lehet valaki ennyire gyanús?	176
Félelem és reszketés Caracasban	179
Magyar világ Venezuelában	187
Roraima, egy másik bolygó	192

GUYANÁK	201
Pecsétek és Guyanák	203
Kontinenst tévesztettem?	208
Vidám napok a gyarmaton	211
Etnorulett	218
Csipogóverseny	225
A szökött rabszolgák földjén.	229
Túlélni Georgetownt	238

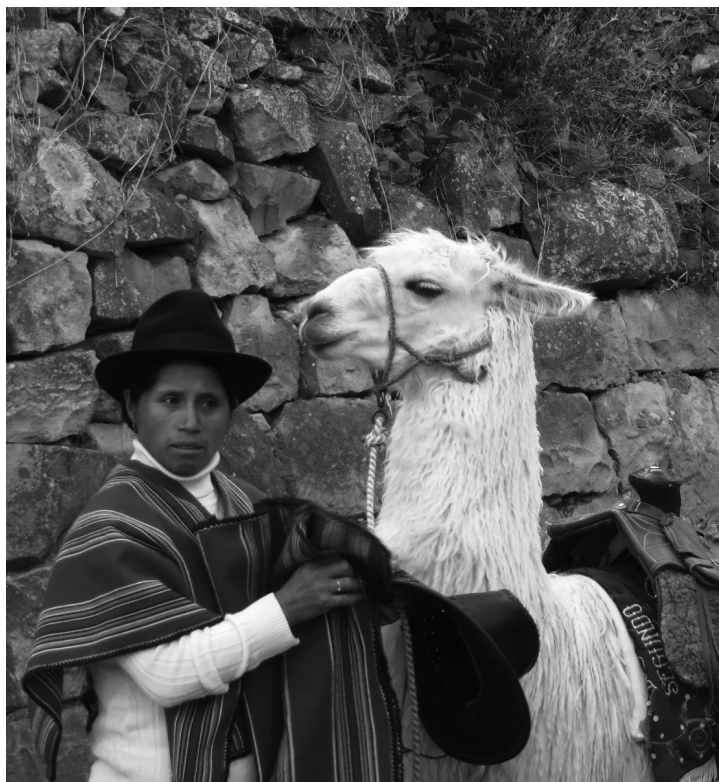
JAMAICA	245
Jamaica a jamaicaiaké	247
Tájkép földrengés és hurrikán után	251
A reggae bölcsőjében	257
Kék hegyek, kék lagúnák	266
Jah háta mögött	273
Rumnapló	281

KIS-ANTILLÁK	287
Sziget-fíling	289
Majomisten és a skarlát íbiszek	295

Mezítláb az aszfalttavon	303
Helló, Pitonok!	306
Négritude	313
A Karib-tenger kalauzai	320
EPILÓGUS	327
Hátizsákos Eldorádó	329



Kövess a Facebookon is Eldorádóba!
<https://facebook.com/soltesz.bela.szovegei>



BEVEZETÉS

Vissza Eldorádóba

„Isten hozta Eldorádóban!” – állt egy feliraton. Ez elég jó előjelnek tűnt.

A gépem a bogotái El Dorado repülőtéren landolt. Nagyon viccesnek tartottam, hogy egy repülőteret így hívjanak, és már a repülőjegyemet is azzal a jóleső bizsergéssel nézegettem, félálomban, az Atlanti-óceán fölött repülve, hogy az úticéлом nem más, mint a mesés Eldorádó. Hiszen a spanyol konkvisztádorok egykor épp erre felé, az Andok északi részén keresték a legendás aranyvárost... Aztán a gép összehozott egy másfél órás késést, nekem pedig az El Dorado reptér teljes hosszában végig kellett rohannom, hogy elérjem a csatlakozást.

Három repülő indult nagyjából egyszerre a tranzit túloldaláról: egy Chilébe, egy Guatemalába és egy Ecuadorba. Miközben levegőért kapkodtam, egy pillanatra elábrándoztam a nevek láttán. A háromból két országban már jártam korábban. Szívesen visszamentem volna a chilei Santiagóba is, ahol négy évvel azelőtt ösztöndíjas diákként tanultam, vagy a guatemalai Rokjá Pomtilába, ahol egy maja indián család vendégszeretetét élveztem. Mégis annak az országnak a sorába álltam be, ahol még nem jártam. Irány Ecuador!

Persze ez nem egy hirtelen döntés volt: már jó előre megvolt a jegyem és az útitervem. Olyan országokat akartam végigjárni, amelyekhez még nem volt szerencsém előtte. Így került fel a listára az indiánok lakta Ecuador, a kávéjáról és drogbaróiról híres Kolumbia, az összeomlás szélén táncoló Venezuela, a chill-out füstfelhőbe burkolózó Jamaica, és jópár olyan ország, amiről a nevén kívül nem sokat tudtam: Guyana, Francia Guyana, Suriname, Trinidad és Tobago, Saint Lucia és Martinique... Legyőztem hát a pillanatnyi

nosztalgikus elyengülést, és felszálltam az ecuadori Quitóba tartó gépre.

Akkor persze még nem tudhattam, milyen kalandok várnak rám. Sok szempontból ezek voltak a legnehezebben beutazható országok, amiket felkerestem Latin-Amerikában. Ecuadort és Kolumbiát még viszonylag könnyen be tudtam járni, Venezuela viszont az egyre súlyosbodó gazdasági és politikai problémái miatt nem volt éppen kellemes hely egy magányosan utazgató külföldi turistának. A ritkán lakott Guyanák esetében a közlekedés nem volt egyszerű, a végtelenül ellazult Jamaicában lehetetlennek tűnt bármit elintézni, a Kis-Antillák luxusszigetein pedig még levegőt venni is többbe került, mint amennyi pénz a titkos övtáskámban szerénykedett.

Ugyanakkor ezek az országok tartogatták a legnagyobb élményeket is. Pörögnek a képek a szemem előtt: ha erre az utazásra gondolok, látom, ahogy Ecuadorban egy shuar indián visz el dzsungeltúrára, akinek a nagyapja még fejvadász volt, és az ellenség levágott fejeit hordta zsugorítva a derekára kötve. Kolumbiában buliról bulira esek, a salsafesztiváltól az ördögégető karneválig, az újév pedig Medellinben ér, Pablo Escobar egykori vadászterületén. Venezuelában feketén valutázom, hazudok a rendőröknek, piranhát horgászok. Francia Guyanában madárpókokkal osztozom a vacsoraasztalon, Suriname-ban szökött rabszolgák leszármazottait látogatom meg a dzsungelben. Guyanában kishíján agyonütnek feszítővassal, Jamaicában egy falusi sound system partiban kínálok körbe a rumosüveget, Trinidadban egy aszfaltból álló tavon sétálok, Martinique-on pedig egy vitorlášhajó fedélzetén találok magamnak szállást. Mit is mondhatnék még?

Ez a harmadik könyvem Latin-Amerikáról. Nagyon szerencsés pillanatban jártam be ezeket az országokat: Kolumbiában már épp elfogadható, Venezuelában még épp elfogadható volt a biztonsági helyzet, és persze a koronavírus sem kényszerítette megállásra a világot. Ezekért a sztorikért vállaltam be a legtöbb kényelmetlenséget, de megérte: még most is, ahogy leírom őket, időnként elfog a röhögés, és kedvem támad megtölteni egy poharat fehér rummal,

belefacsnarri egy lime-ot, elfeledkezni arról, hogy a pesti belvárosban ülök egy gangra nyíló ablak előtt, és odaképzelnem magam valahová, az Eldorádótól az Antillákig vezető hihetetlen út valamelyik állomására.

Kedves Olvasó, keverj te is egy koktélt, és tarts velem! Például a *planteur*-höz egy rész fehér rum, két rész narancslé, két rész guavalé és némi cukorszirup kell. Meg sok-sok jégkocka.

EGYEDÜL? HÁTIZSÁKKAL? DÉL-AMERIKÁBAN?

Az utóbbi években egyre több hazánkfia és -lánya indul neki a világ egzotikusabb országainak egy szál hátizsákkal. Ezt nagyon jó dolognak tartom, mert magyarként akkor értjük meg igazán a helyünket a világban, ha nem csak a nálunk gazdagabb és sikeresebb, de a nálunk szegényebb és szerencsétlenebb országok közül is megismerünk párat. Persze, van az emberben egy természetes óvatosság: ezekről a helyekről csak akkor szoktunk hallani, ha valami természeti katasztrófa vagy véres mészárlás miatt kerülnek be a hírekbe. Ennek ellenére a fejlődő vagy közepesen fejlett országok többsége – és Latin-Amerikában a legtöbb ország ilyen – kényelmesen és relatíve olcsón beutazható. Egy fokkal veszélyesebb persze, mintha Svédországba vagy Svájcba mennénk – ugyanakkor sokkal érdekesebb és váratlanabb élményekkel gazdagodhatunk.

Ahogy az ilyen esetekben lenni szokott, a dolog legnehezebb része az elindulás: ha átléped a lakásod küszöbét, azal már le is győzted a legnagyobb akadályt. Én összesen két évet töltöttem Latin-Amerikában, a legkülönbözőbb módokon (ösztöndíjas félév, munka, magányos utazás, kettesben utazás, csoportos utazás), és mindegyiket nagyon élveztem.

Ez a könyv egy egyedül véghez vitt hátizsákos utazás története, ami négy hónapig tartott,* és amihez két alkalommal csatlakozott útitárs: egy mexikói és egy magyar barátom, előbbi egy hétre, utóbbi kettőre.

Az önálló hátizsákos utazás legnagyobb hátránya ugyanaz, ami a legnagyobb előnye: az ember saját magára van utalva. Senki nem kíséri körbe a látnivalóknál, senki nem küld érte buszt, senki nem rendel neki vacsorát. Ennek megfelelően a hátizsákos turista idejének jelentős részét az teszi ki, hogy szállást és ételt keres, eltéved, vagy megfelelő közlekedési eszköz hiányában a tűző napon gyalogol. Cserébe tökéletesen a maga ura, és ha valahol jól érzi magát, akkor ott maradhat, ameddig jólesik, ha pedig egy adott hely nem érdekli, akkor simán odébb áll. Ezért az első döntés, amit mindenkinek meg kell hoznia egy ilyen utazás előtt, ez: szervezett út vagy hátizsákos kaland? Ha úgy érzed, hogy a kényelmes, jó időbeosztású utazás fontosabb, mint a szabadabb, de mace-rásabb és hosszadalmasabb hátizsákozás, akkor inkább szervezett útra fizess be. Ha viszont szívesebben lennél a magad ura, és van elég időd, kalandvágyad és kötélideged, akkor vágj bele nyugodtan a hátizsákozásba.

Ha hátizsákoszol, a következő dilemma ez: egyedül vagy párban? Ez a dilemma persze annyiban könnyebb, hogy vagy van valaki, akivel útnak tudsz indulni – barát, barátnő, házastárs – vagy nincs. Ha nincs senki, ez ne tartson vissza: egyedül is remekül lehet utazni, és így aztán tényleg senkihez nem kell alkalmazkodni. Persze lesznek magányos esték, de

* 2014 novemberében érkeztem Ecuadorba, és 2015 júliusában hagytam el Martinique-ot, ami – akárhogy is nézzük – nyolc hónap. Viszont 2015. február és június között Brazíliában voltam, amiről a 2016-ban az Európa Könyvkiadónál megjelent, *Hátizsákkal Brazíliában* című könyvemben olvashatsz részletesen. Ez a könyv az utazás többi részét öleli fel.

egy jó könyvvel vagy az útinapló írásával remekül ki lehet tölteni ezt az időt. Ha van valaki, akit szeretsz, de nem akarja olyan fanatikusan ezt az utat, mint te, akkor is valószínűleg jobban jársz, ha egyedül indulsz útnak. Ha pedig mindketten nagyon szeretnétek menni, akkor induljatok el együtt: az is remek lesz. Párban utazni biztonságosabb, mint egyedül, és az egy főre jutó útiköltség is alacsonyabb tud így lenni, viszont kevesebb alkalom nyílik arra, hogy vadidegenekkel elegyedj szóba.

Ennek a könyvnek az utolsó fejezetében írok néhány praktikus tanácsot azzal kapcsolatban, hogy az általam bejárt országokba szerintem mit kell vinni, mire kell figyelni és hogyan lehet a legtöbbet kihozni egy ilyen utazásból. Egy dolog viszont még ide kívánczik: a nyelvtudás. Alapfokú spanyol nyelvtudás nélkül szerintem nincs értelme útnak indulni Ecuadorba, Kolumbiába vagy Venezuelába (vagy bármely más, spanyol nyelvű országba), mert pont a dolog lényege, a helyi emberek megismerése nem fog sikerülni. Ugyanez vonatkozik a franciára Francia Guyanában és Martinique-on. Suriname-ban viszont nem hiányzott a hollandtudás, mert majdnem mindenki tud angolul, a többi helyen meg – Guyanában, Jamaicában, Trinidad és Tobagóban, illetve Saint Lúciában – az angol a hivatalos nyelv, úgyhogy oda értelemszerűen elég az angol.